

Αθήνα, 26 - 06 - 2012

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

ΘΕΜΑ: «Έκθεση της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές διαταραχές για τη συμμετοχή στη δαπάνη περίθαλψης των ατόμων, τα οποία τοποθετούνται σε μονάδες και προγράμματα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης (οικοτροφεία, ξενώνες) του δημοσίου και ιδιωτικού μη κερδοσκοπικού τομέα»

Η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές διαταραχές έχει παρατηρήσει τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα άτομα με ψυχικές διαταραχές να διαχειριστούν μόνοι τους τα προσωπικά τους έσοδα, μεταξύ άλλων των συντάξεών τους, με αποτέλεσμα είτε να επωφελούνται οι συγγενείς είτε να φροντίζουν για αυτά οι μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης. Έχει δε επισημάνει επανειλημμένα την ανομοιομορφία που υπάρχει στη διαχείριση των παραπάνω εσόδων των “οικοτρόφων-ασθενών” στα οικοτροφεία και ξενώνες του ν. 2716/1999 και έχει προτείνει τη νομοθετική ρύθμιση του θέματος προς όφελος των προαναφερομένων προσώπων (έκθεση 2007-2008, σ. 29).

Όμως, σχετική νομοθετική ρύθμιση δεν έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα που να αντιμετωπίζει σφαιρικά και ορθολογικά τα παραπάνω προβλήματα. Αντί αυτού ψηφίστηκαν διατάξεις για τη συμμετοχή στη δαπάνη περίθαλψης των ατόμων, τα οποία τοποθετούνται σε μονάδες και προγράμματα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης (οικοτροφεία, ξενώνες) που παρέχονται α) από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου [(νπδδ) (Ν.3984/2011, άρθρο 66 παρ. 9, Υ5α/Γ.Π οικ.26159/10-4-2012)] β) από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα [(νπιδ μη κερδ.), Ν. 4052/2012, άρθρο 30, παρ 6¹)] και για όσο χρόνο διαμένουν στις δομές αυτές, με παρακράτηση άνισου (κλιμακωτού) ποσοστού επί της σύνταξης την οποία λαμβάνουν, για παροχή όμοιων υπηρεσιών.

Αν δεχτούμε ότι οι διατάξεις των παραπάνω νόμων επιδιώκουν την οικονομική συμμετοχή των ωφελουμένων χάριν της βιωσιμότητας των οικοτροφείων και ξενώνων, λόγω έλλειψης πόρων του κράτους, αυτές οι ρυθμίσεις δεν θα πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με το Σύνταγμα, τις διεθνείς Συμβάσεις που έχει κυρώσει η χώρα και ισχύουν ως εσωτερικό δίκαιο και το Κοινοτικό δίκαιο. Διαφορετικά οι ρυθμίσεις αυτές, όπως συμβαίνει και στη συγκεκριμένη περίπτωση, είναι αντίθετες

¹ Δεν έχει ακόμη εκδοθεί η προβλεπόμενη υπουργική απόφαση.

στο παραπάνω πλαίσιο και παραβιάζουν τα δικαιώματα των ατόμων με ψυχικές διαταραχές, για τους εξής λόγους:

- Τα άτομα με ψυχικές διαταραχές θεμελιώνουν δικαίωμα στην υγεία στην οποία περιλαμβάνεται και η ψυχική υγεία. Η άσκηση του δικαιώματός τους στην ψυχική υγεία και ειδικότερα στην ψυχοκοινωνική αποκατάσταση τελεί υπό την ευθύνη του κράτους και αποβλέπει επιπλέον στη διασφάλιση του σκοπού της προστασίας της δημόσιας υγείας και του δημοσίου συμφέροντος. Μετά δε από το κλείσιμο των ψυχιατρικών νοσοκομείων και τη μείωση των ψυχιατρικών κλινών, το Δημόσιο και οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης ανέλαβαν την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής αλληλεγγύης μέσω των Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (Οικοτροφεία, Ξενώνες).
- Τα άτομα με ψυχικές διαταραχές που λαμβάνουν σύνταξη έχουν ήδη συνεισφέρει μέσω των εισφορών που έχουν καταβάλει στους ασφαλιστικούς οργανισμούς και ταμεία. Συμμετέχουν δε μέσω του ειδικού ενοποιημένου κλειστού νοσηλίου στη χρηματοδότηση της παροχής υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης που λαμβάνουν.
- Η κλιμακωτή παρακράτηση των συντάξεων των ατόμων με σοβαρές ψυχικές διαταραχές που τοποθετούνται σε οικοτροφεία και ξενώνες γίνεται **για παροχή των ίδιων ακριβώς προσφερομένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας.**
- Η σύνταξη προστατεύεται ως περιουσιακό δικαίωμα. Πάγια δε ακόμη και όταν χωρεί κατάσχεση για χρέη στο δημόσιο αυτή γίνεται υπό αυστηρές προϋποθέσεις και δεν θίγει ένα **ελάχιστο όριο της σύνταξης** που χρειάζεται για τις προσωπικές ανάγκες του δικαιούχου ή μελών της οικογένειάς του που τυχόν έχει ο πολίτης υπό την προστασία του, ενώ στον ιδιωτικό τομέα η νομοθεσία για χρέη προς ιδιώτες είναι αυστηρότερη, εφόσον η σύνταξη εις χείρας τρίτου (τράπεζα) είναι όχι μόνο **ακατάσχετη** αλλά και **ανεκχώρητη και ασυμψήφιστη.**
- Τα άτομα με ψυχικές διαταραχές, όπως όλοι οι Έλληνες πολίτες, έχουν συνεισφέρει ήδη μέσω των οριζόντιων περικοπών της σύνταξής τους στα δημόσια βάρη.
- Τέλος, η διαχείριση των προσωπικών εσόδων από τα ίδια τα άτομα με ψυχικές διαταραχές είναι κατεξοχήν θεραπευτική πράξη και βοηθά στην αυτονομία τους, στην ψυχοκοινωνική τους αποκατάσταση και κοινωνική τους επανένταξη. Ενώ η στέρησή της παραβιάζει τα περιουσιακά τους δικαιώματα και προσβάλλει την αξιοπρέπειά τους, καθώς δημιουργεί συνθήκες ασυλιακού τύπου στα οικοτροφεία και ξενώνες.

Για τους παραπάνω λόγους, η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές που τοποθετούνται σε μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης (οικοτροφεία, ξενώνες) θεωρεί ότι τα συγκεκριμένα άτομα τυγχάνουν της προστασίας του κράτους σύμφωνα με τις κείμενες σχετικές διατάξεις και συνεπώς η κλιμακωτή παρακράτηση ποσών της σύνταξής τους παραβιάζει τα δικαιώματά τους.

Προτάσεις

Η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές προτείνει τα εξής :

- Την τροποποίηση των πρόσφατων νομοθετικών ρυθμίσεων και τη σφαιρική-ορθολογική αντιμετώπιση του προβλήματος, ώστε οι συντάξεις των ασθενών να χρησιμοποιούνται από τους ίδιους για τις δικές τους ανάγκες χάριν της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και ένταξής τους στην κοινότητα.
- Τη διερεύνηση της δυνατότητας συνεισφοράς ενός μικρού σταθερού ποσοστού (πχ. 15-20%) επί των μηνιαίων εισοδημάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές για όσο διάστημα αυτά διαβιώνουν σε οικοτροφεία και ξενώνες και για το μέρος εκείνο, και μόνον, του εισοδήματός τους που υπερβαίνει την κατώτερη σύνταξη του Ο.Γ.Α.
- Τη νομοθετική ρύθμιση για πρόσβαση και πλήρη κάλυψη των απόρων σε Μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης (οικοτροφεία, ξενώνες).

Για την Ειδική Επιτροπή

Ο Πρόεδρος

Βλάσης Τομαράς